

et Levebrød for Livet. Det er det nu slet ikke, men det skal jeg ikke komme videre ind paa.

Men hvad jeg har ment og fastholder, er en Bebrejdelse overfor Ledelsen, over, at den til Trods for, at den i mange Tilfælde ved, at de Folk, der søge derind, aldrig have beskæftiget sig med vedkommende Fag, alligevel tager dem derind. Der kommer ved Protektion Folk ind som Maskinarbejdere, der t. Eks. aldrig i deres Dage have haft en Fil i Haanden, men enten have de en eller anden Eksamen, eller ogsaa have de ingen Eksamen, de ere mislykkede ved en eller anden Eksamen, men de have Protektion og komme saa derved ind.

For det andet har jeg ikke sagt, at alle Værkstedsfolkene vare af den Slags, som kom ind ved Protektion, og som ikke kunde bestille noget. Det var langt fra mig at sige det, thi saa saa det sort ud ved Værkstederne. Man er selvfølgelig nødt til ogsaa at have udlærte Folk i de forskellige Fag, thi ellers kunde man simpelthen ikke udføre noget af det Arbejde, der skal udføres. Men jeg maa indrømme, at disse Folk, der ere komne ind ved Protektion, ere vel nok de mest fejelige overfor Ledelsen, og derfor blive de foretrukne.

I det hele tror jeg, at hvis den ærede Minister vilde lade foretage en Undersøgelse af Forholdene ved Statsbanernes Værksteder — ja, jeg skal ikke trække noget særligt af dem frem —, vilde han komme til det Resultat, at overordentlig meget trænger til at ændres. Han vilde opdage, at her er der et Felt, hvor der kunde spares meget betydeligt, endogsaa overordentlig meget, særlig paa den Hærskare af saakaldte Ledere af Arbejdet, der er der. Der er ingen Tvivl om, at alene paa dette Punkt kunde der spares meget, men der kunde sikkert ogsaa spares en hel Del paa de forskellige saakaldte Forsøg, der laves der. Endvidere vilde han opdage, at der ogsaa paa andre Punkter i høj Grad kunde trænges til Reform, og at den gamle mugne bureaukratiske Luft trængte til at fornyes i ganske overordentlig høj Grad. Han vilde opdage, at jeg havde Ret i min Udtalelse forgangen Dag, at Arbejderne staa fuldstændig retløse overfor Ledelsen. Han vilde opdage, at Absolutismen hersker der i fuldeste Maal, og at dette ikke alene er til Skade for Arbejderne selv, men ogsaa for Staten.

Jeg skal nævne et Forhold. Det har været ganske overordentlig vanskeligt at

faa Ledelsen af Statsbaneværkstederne til at indse, at Ledelsen alene ikke i alle Tilfælde og helt ud kunde fastsætte Arbejdsvilkaaene for de Folk, der vare beskæftigede derinde. Det har voldt meget Besvær. For et Par Aar siden eller tre maaske, paa en Tid i alt Fald, da den højttærede Minister endnu ikke var bleven Minister, maatte man bøje sig noget i den Retning. Senere har man maattet gaa videre og i endnu højere Grad erkende, at ogsaa Arbejderne havde Krav paa at være medbestemmende om, hvorledes de Forhold, under hvilke de arbejde, skulle være. Man er gaaet med til at etablere noget, man kalder for „Forhandling“. Nu er jo Forhandling i Almindelighed noget, der foregaar mellem to Parter, og hvor man kan sige, at begge Parter, saa længe Forhandlingen staaar paa, have lige Ret. Men saaledes opfatter man det ikke ved Statsbanerne. Naar Arbejderne der indgive et Andragende om Ændring af et eller andet Forhold paa Værkstederne, det være sig med Hensyn til Løn, Arbejdstid eller andet, modtage de nogen Tid efter en Tilsigelse til at sende et Par Mand op til Forhandling, og denne „Forhandling“ gaar da for sig paa den højst mærkelige Maade, at naar vedkommende Arbejdere møde i Maskindirektionen eller hvor det nu er, spørger man dem ikke om, hvorledes de se paa Sagerne, man forlanger ikke nogen Forklaring af dem over de Forhold, de have anket over, nej, man har en saakaldt „Forhandlingsprotokol“, som er fuldstændig udfyldt, og den anmoder man høfligt Arbejderne om at sætte deres Navn under. Det er den Maade, man forhandler paa ved de danske Statsbaner, en, om jeg saa maa sige, højst mærkelig Form for Forhandling! Jeg har i min Besiddelse en Afskrift af en saadan Forhandlingsprotokol. Jeg skal ikke trætte ærede Medlemmer med at læse op af den, men jeg vil sige, at det er et Dokument, der i Henseende til at bevise, at Bureaukratismen og Absolutismen endnu herske ved de danske Statsbaner, er af meget betydelig Værdi. Med andre Ord, Arbejderne derude ere afskaarne fra Kritik i ethvert Forhold, og jeg tillader mig at sige, at saa længe Statsbanernes Værksteder ledes som nu, saa længe de drives efter de Principper, hvorefter de nu drives, komme de til at funktionere dyrt og slet. Efter min Opfattelse bør Arbejderne ogsaa der have Ret til at varetage deres Interesser, og jeg tror, det vilde være til overordentlig Gavn for hele